

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

23 päivänä toukokuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Turvapaikkapolitiikka –
Toissijainen suojeleminen – Direktiivi 2011/95/EU – 19 artikla – Toissijaisen suojeleuseman
peruuttaminen – Hallinnon tekemä tosiseikkoja koskeva virhe

Asiassa C-720/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Verwaltungsgerichtshof (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 14.12.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 28.12.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Mohammed Bilali

vastaan

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Regan sekä tuomarit C. Lycourgos (esittelevä tuomari), E. Juhász, M. Ilešič ja I. Jarukaitis,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Mohammed Bilali, edustajanaan N. Lorenz, Rechtsanwältin,
- Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Hesse,
- Unkarin hallitus, asiamiehinään M. Z. Fehér, G. Koós ja G. Tornyai,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. H. S. Gijzen ja M. K. Bulterman,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään R. Fadoju, avustajanaan D. Blundell, barrister,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Condou-Durande ja S. Grünheid,
kuultuaan julkisasiamiehen 24.1.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU (EUVL 2011, L 337, s. 9) 19 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Mohammed Bilali ja Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (liittovaltion ulkomaalais- ja turvapaikkavirasto, Itävalta) ja joka koskee Bilalille myönnetyn toissijaisen suojeluaseman peruuttamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

- 3 Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus, joka allekirjoitettiin Genevessä 28.7.1951 (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 189, s. 137, nro 2545 (1954)), tuli voimaan 22.4.1954. Sitä on täydennetty ja muutettu New Yorkissa 31.1.1967 tehdyllä pakolaisten oikeusasemaa koskevalla pöytäkirjalla, joka puolestaan tuli voimaan 4.10.1967 (jäljempänä Geneven yleissopimus).
- 4 Tämän yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa määritellään ensin pakolaisen käsite, minkä jälkeen sen C kohdassa määrätään seuraavaa:

”Tämän yleissopimuksen soveltaminen jokaiseen osastossa A määritellyt ehdot täyttävään henkilöön nähden lakkaa:

- 1) Jos hän on vapaaehtoisesti uudelleen vedonnut kansalaisuusmaansa suojelukseen; tai
- 2) jos hän menetettyään kansalaisuutensa on omasta tahdostaan saanut sen uudelleen; tai
- 3) jos hän on saanut toisen maan kansalaisoikeudet ja nauttii uuden kansalaisuusmaansa suojaa; tai
- 4) jos hän on vapaaehtoisesti asettunut maahan, josta hän lähti tai jonka ulkopuolelle hän jäi vainon pelosta; tai
- 5) jos hän ei voi enää sen vuoksi, että olosuhteet, joiden vallitessa hänet hyväksyttiin pakolaiseksi, ovat lakanneet olemasta, kieltäytyä ottamasta vastaan kansalaisuusmaansa suojelua;

näitä määräyksiä ei kuitenkaan sovelleta tämän artiklan A, 1 kohdassa tarkoitettuun pakolaiseen, joka pystyy esittämään aikaisemmasta vainosta johtuvia pakottavia syitä kieltäytymiselleen ottaa vastaan suojaa kansalaisuusmaaltaan;

- 6) kansalaisuutta vailla oleva henkilö, sen vuoksi että hänen pakolaiseksi tunnustamisensa yhteydessä vallinneet olosuhteet ovat lakanneet vaikuttamasta, voi palata entiseen pysyvään asuinmaahansa;

tätä määräystä ei kuitenkaan sovelleta tämän artiklan A, 1 kohdan alaiseen pakolaiseen, joka pystyy esittämään aikaisemmasta vainosta johtuvia pakottavia syitä kieltäytymiselleen palata entiseen pysyvään asuinmaahansa.”

Unionin oikeus

Direktiivi 2011/95

5 Direktiivin 2011/95 johdanto-osan 3, 8, 9, 12 ja 39 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(3) Eurooppa-neuvosto päätti Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä erityiskokouksessaan pyrkiä kohti yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, joka perustuu 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn, pakolaisten oikeusasemaa koskevan Geneven yleissopimuksen, jäljempänä ’Geneven yleissopimus’, sellaisena kuin se on täydennettyä 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla, jäljempänä ’pöytäkirja’, täysimääräiseen ja kokonaisvaltaiseen soveltamiseen, ja näin vahvistaa palauttamiskiellon periaatteen ja varmistaa, ettei ketään palauteta vainottavaksi.

--

(8) Eurooppa-neuvosto totesi 15 ja 16 päivänä lokakuuta 2008 hyväksytyssä Euroopan maahanmuutto- ja turvapaikkasopimuksessa, että jäsenvaltioiden välillä on suuria eroja suojelun myöntämisessä ja sen muodoissa, ja pyysi tekemään uusia aloitteita Haagin ohjelman mukaisen yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän viimeistelemiseksi ja sitä kautta entistä korkeampitasoisen suojelun tarjoamiseksi.

(9) Eurooppa-neuvosto totesi Tukholman ohjelmassa pyrkivänsä edelleen päättäväisesti saamaan aikaan viimeistään vuoteen 2012 mennessä yhteisen suojelun ja solidaarisuuden alueen, joka perustuu yhteiseen turvapaikkamenettelyyn ja kansainvälistä suojelua nauttivien henkilöiden yhdenmukaiseen asemaan [SEUT] 78 artiklan mukaisesti.

--

(12) Tämän direktiivin päätavoitteena on toisaalta varmistaa se, että jäsenvaltioissa sovelletaan yhteisiä perusteita kansainvälistä suojelua todella tarvitsevien henkilöiden yksilöimiseen, ja toisaalta se, että nämä henkilöt saavat vähimmäistason mukaiset edut kaikissa jäsenvaltioissa.

--

(39) On tarpeen vastata Tukholman ohjelmassa esitettyyn kehotukseen ottaa käyttöön pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukainen asema, ja toissijaisen suojeluaseman saaneille henkilöille olisi tarpeellisia ja objektiivisesti perusteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta myönnettävä samoin edellytyksin samat oikeudet ja etuudet, jotka pakolaisille myönnetään tämän direktiivin nojalla.”

6 Tämän direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) ’kansainvälisellä suojelulla’ pakolaisasemaa ja toissijaista suojeluasemaa, sellaisina kuin ne on määritelty e ja g alakohdassa;

--

- f) 'henkilöllä, joka voi saada toissijaista suojelua', kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, jolle ei voida myöntää pakolaisasemaa mutta jonka suhteen on esitetty merkittäviä perusteita uskoa, että jos hänet palautetaan alkuperämaahansa tai kansalaisuudettoman henkilön ollessa kyseessä entiseen pysyvään asuinmaahansa, hän joutuisi todelliseen vaaraan kärsiä 15 artiklassa määriteltyä vakavaa haittaa, ja jota 17 artiklan 1 ja 2 kohta ei koske ja joka on kykenemätön tai sellaisen vaaran johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan;
- g) 'toissijaisella suojeluasemalla' kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnustamista jäsenvaltiossa henkilöksi, joka voi saada toissijaista suojelua;
- h) 'kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella' kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön esittämää pyyntöä saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa tarkoittavan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa ja kun hakija ei nimenomaisesti pyydä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävää muunlaista suojelua, jota voidaan pyytää erikseen;

--”

- 7 Kyseisen direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat säätää tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä sen määrittämiseksi, kuka määritellään pakolaiseksi tai henkilöksi, jolle voidaan antaa toissijaista suojelua, sekä kansainvälisen suojelun sisällön määrittelemiseksi, kunhan nämä säännökset ovat yhteensopivat tämän direktiivin kanssa.”

- 8 Tämän direktiivin 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Pakolaisaseman peruuttaminen, lakkauttaminen tai uusimatta jättäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Kun kyseessä ovat [kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/83/EY (EUVL 2004, L 304, s. 12)] voimaantulon jälkeen tehdyt kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset, jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta valtion elimen, hallinnollisen elimen, tuomioistuimen tai lainkäyttöelimen myöntämä kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön pakolaisasema, jos hän on 11 artiklan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen.

2. Pakolaisaseman myöntäneen jäsenvaltion on yksilöllisesti osoitettava, että asianomainen henkilö on tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen tai ei ole koskaan ollut siinä tarkoitettu pakolainen, sanotun kuitenkin rajoittamatta pakolaisen velvollisuutta ilmoittaa 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja toimittaa hänen käytettävissään olevat asiaan vaikuttavat asiakirjat.

3. Jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön pakolaisasema, jos asianomainen jäsenvaltio saa pakolaisaseman myöntämisen jälkeen selville, että

- a) pakolaisasema olisi pitänyt jättää tai jätetään myöntämättä asianomaiselle 12 artiklan mukaisesti;
- b) hänen vääristelemänsä tai salaamansa seikat, mukaan lukien väärin asiakirjojen toimittaminen, olivat ratkaisevia pakolaisaseman myöntämisen kannalta.

4. Jäsenvaltiot voivat peruuttaa, lakkauttaa tai jättää uusimatta valtion elimen, hallinnollisen elimen, tuomioistuimen tai lainkäyttöelimen pakolaiselle myöntämän aseman, kun
- a) on perusteltua syytä olettaa, että hän on vaaraksi sen jäsenvaltion turvallisuudelle, jossa hän on;
 - b) hän on yhteiskunnalle vaarallinen kyseisessä jäsenvaltiossa, koska hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu erityisen törkeästä rikoksesta.
5. Jäsenvaltiot voivat 4 kohdassa kuvatuissa tilanteissa päättää olla myöntämättä asemaa pakolaiselle, jos tällaista päätöstä ei ole vielä tehty.
6. Henkilöillä, joihin sovelletaan 4 ja 5 kohtaa, on Geneven yleissopimuksen 3, 4, 16, 22, 31, 32 ja 33 artiklassa määrätyt tai niitä vastaavat oikeudet silloin, kun he ovat jäsenvaltiossa.”
- 9 Direktiivin 2011/95 V luku, jonka otsikko on ”Määrittäminen henkilöksi, joka voi saada toissijaista suojelua”, sisältää muun muassa tämän direktiivin 15 artiklan, jonka otsikko on ”Vakava haitta” ja jossa säädetään seuraavaa:
- ”Vakavalla haitalla tarkoitetaan seuraavia:
- a) kuolemanrangaistus tai teloitus; tai
 - b) hakijan alkuperämaassa kokema kidutus tai epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus; tai
 - c) siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vakava ja henkilökohtainen vaara, joka johtuu mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä.”
- 10 Kyseisen direktiivin 16 artiklassa säädetään seuraavaa:
- ”1. Kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö lakkaa olemasta henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua, jos toissijaisen suojelun myöntämiseen johtaneet olosuhteet ovat lakanneet olemasta tai muuttuneet siinä määrin, ettei suojelua enää tarvita.
2. Jäsenvaltioiden on 1 kohtaa soveltaessaan otettava huomioon, onko olosuhteiden muutos niin huomattava ja pysyvä, että henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua, ei ole enää vaarassa joutua kärsimään vakavaa haittaa.
3. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta toissijaisen suojeluaseman saaneeseen henkilöön, joka aiemmin koetusta vakavasta haitasta johtuvien pakottavien syiden perusteella voi kieltäytyä turvautumasta suojeluun kansalaisuusvaltiossaan tai, jos kyseessä on kansalaisuudeton henkilö, entisessä pysyvässä asuinmaassaan.”
- 11 Mainitun direktiivin 18 artiklassa säädetään seuraavaa:
- ”Jäsenvaltioiden on myönnettävä toissijainen suojeluasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka voi saada toissijaista suojelua II ja V luvun mukaisesti.”

- 12 Saman direktiivin 19 artiklassa, jonka otsikko on ”Toissijaisen suojeluaseman peruuttaminen, lakkauttaminen tai uusimatta jättäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Kun kyseessä ovat direktiivin 2004/83/EY voimaantulon jälkeen tehdyt kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset, jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta valtion elimen, hallinnollisen elimen, tuomioistuimen tai lainkäyttöelimen kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle myöntämä toissijainen suojeluasema, jos hän on 16 artiklan mukaisesti lakannut olemasta henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua.

2. Jäsenvaltiot voivat peruuttaa, lakkauttaa tai jättää uusimatta valtion elimen, hallinnollisen elimen, tuomioistuimen tai lainkäyttöelimen kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle myöntämän toissijaisen suojeluaseman, jos toissijaisen suojeluaseman myöntämisen jälkeen todetaan, ettei asianomaista olisi 17 artiklan 3 kohdan mukaisesti pitänyt katsoa henkilöksi, joka voi saada toissijaista suojelua.

3. Jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle myönnetty toissijainen suojeluasema, jos:

- a) toissijaisen suojeluaseman myöntämisen jälkeen todetaan, että 17 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti asianomaista ei olisi pitänyt katsoa tai häntä ei ole katsottu henkilöksi, joka voi saada toissijaista suojelua;
- b) hänen vääristelemänsä tai salaamansa seikat, mukaan lukien väärin asiakirjojen toimittaminen, olivat ratkaisevia toissijaisen suojeluaseman myöntämisen kannalta.

4. Toissijaisen suojeluaseman myöntäneen jäsenvaltion on yksilöllisesti osoitettava, että asianomainen henkilö on tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti lakannut olemasta henkilö tai ei ole henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua, sanotun kuitenkin rajoittamatta kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön velvollisuutta ilmoittaa 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja toimittaa hänen käytettävissään olevat asiaan vaikuttavat asiakirjat.”

Direktiivi 2003/109

- 13 Pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25.11.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY (EYVL 2003, L 16, s. 44), sellaisena kuin se on muutettuna 11.5.2011 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2011/51/EU (EUVL 2011, L 132, s. 1) (jäljempänä direktiivi 2003/109), 4 artiklan 1 a kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on oltava myöntämättä pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asemaa kansainvälisen suojelun perusteella, jos kansainvälistä suojelua saavan henkilön asema on peruutettu tai lakkautettu tai jätetty uusimatta direktiivin 2004/83/EY 14 artiklan 3 kohdan tai 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti.”

- 14 Direktiivin 2003/109 9 artiklan 3 a kohdassa, sellaisena kuin se on lisättyä direktiivillä 2011/51, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat poistaa kolmannen maan kansalaisen pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman, jos se saatiin kansainvälisen suojelun perusteella ja kansainvälistä suojelua saavan henkilön asema on peruutettu tai lakkautettu tai jätetty uusimatta direktiivin 2004/83/EY 14 artiklan 3 kohdan tai 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti.”

Itävallan oikeus

- 15 Liittovaltion turvapaikkalain (Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin (jäljempänä AsylG 2005), 8 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Toissijainen suojeluasema on myönnettävä ulkomaalaiselle,

1. joka on jättänyt Itävallassa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, jos hakemus hylätään turvapaikkaan oikeutetun henkilön aseman myöntämisen osalta, tai
2. jonka turvapaikkaan oikeutetun henkilön asema on peruutettu ja ulkomaalaisen palauttaminen, käännyttäminen tai maasta poistaminen hänen lähtömaahansa merkitsisi todellista vaaraa [Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen] 2 tai 3 artiklan tai sen 6. tai 13. lisäpöytäkirjan rikkomisesta tai siitä seuraisi siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vakava vaara, joka johtuu mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen selkkauksen yhteydessä.

--

(6) Jos turvapaikanhakijan alkuperämaata ei voida selvittää, kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on hylättävä toissijaisen suojeluaseman osalta. Tässä tapauksessa on tehtävä palauttamispäätös, ellei se ole kiellettyä [liittovaltion ulkomaalais- ja turvapaikkavirastossa sovellettavasta menettelystä annetun lain] 9 §:n 1 ja 2 momentin nojalla.

--”

- 16 AsylG 2005:n 9 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Ulkomaalaisen toissijainen suojeluasema on peruutettava viran puolesta tehtävällä päätöksellä, jos

1. edellytykset toissijaisen suojeluaseman myöntämiselle (8 §:n 1 momentti) eivät täyty tai eivät enää täyty,

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 17 Bilali, joka on omien sanojensa mukaan kansalaisuudeton henkilö, esitti 27.10.2009 kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen Itävallassa. Bundesasylamt (liittovaltion turvapaikkavirasto, Itävalta) hylkäsi tämän hakemuksen 15.3.2010. Asylgerichtshof (turvapaikka-asioita käsittelevä tuomioistuin, Itävalta) hyväksyi 8.4.2010 kyseisestä hylkäämistä koskevasta päätöksestä tehdyn valituksen ja palautti asian virastolle uutta käsittelyä varten.
- 18 Bundesasylamt hylkäsi 27.10.2010 tekemällään päätöksellä Bilalin turvapaikkahakemuksen mutta myönsi hänelle toissijaisen suojeluaseman ja totesi, ettei Bilalin henkilöllisyydestä ollut varmuutta ja että hän oli todennäköisesti Algerian kansalainen. Bilalille myönnettiin toissijainen suojeluasema sen perusteella, että Algerian korkean työttömyyden, puutteellisen infrastruktuurin ja jatkuvan turvattomuuden vuoksi hän saattaisi altistua Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 3 artiklassa tarkoitetulle epäinhimilliselle kohtelulle, jos hänet palautetaan tähän maahan.
- 19 Bilali teki turvapaikkahakemuksensa hylkäämistä koskevasta päätöksestä valituksen Asylgerichtshofiin. Toissijaisen suojeluaseman myöntämistä koskeva päätös on puolestaan lopullinen.

- 20 Asylgerichtshof kumosi 16.7.2012 antamallaan tuomiolla päätöksen, jolla oli hylätty valittajan turvapaikkahakemus, ja se totesi muun muassa, että valittajan kansalaisuudesta oli esitetty ainoastaan oletuksia.
- 21 Bundesasylamt hylkäsi 24.10.2012 tekemällään päätöksellä uudelleen Bilalin jättämän turvapaikkahakemuksen. Lisäksi toissijainen suojeluasema, joka hänelle oli myönnetty 27.10.2010, peruutettiin viran puolesta, ja määräaikainen oleskelulupa, joka hänelle oli myönnetty tämän aseman perusteella, peruutettiin. Bundesasylamt hylkäsi myös Bilalin esittämän pyynnön toissijaisen suojeluaseman myöntämisestä Marokon kansalaisuuden perusteella ja teki palauttamispäätöksen, jossa Marokko todettiin kohdemaaksi.
- 22 Bundesasylamt totesi, etteivät edellytykset toissijaisen suojelun myöntämiselle olleet missään vaiheessa täyttyneet. Maatietopalvelun antaman vastauksen perusteella oletama, jonka mukaan Algeria oli Bilalin alkuperämaa, oli virheellinen, ja hänellä olisi oikeus sekä Marokon että Mauritanian kansalaisuuteen.
- 23 Bundesverwaltungsgericht (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Itävalta) hylkäsi 21.1.2016 antamallaan tuomiolla Bilalin 24.10.2012 annetusta päätöksestä tekemän valituksen osittain, muun muassa siltä osin kuin valitus koski kyseisen päätöksen kohtia, joilla peruutettiin valittajalle myönnetty toissijainen suojeluasema. Bundesverwaltungsgericht kumosi kuitenkin mainitun päätöksen ne kohdat, joissa valittaja määrättiin palautettavaksi Marokkoon.
- 24 Siltä osin kuin on erityisesti kyse Bilalin kansalaisuudesta, Bundesverwaltungsgericht totesi, että hänellä oli kaksoiskansalaisuus eli sekä Marokon että Mauritanian kansalaisuus ja että hän oli useasti kertonut perheensä olevan kotoisin Marokosta. Toissijainen suojeluasema oli myönnetty Bilalille sen perusteella, että hän oli kotoisin Algeriasta, joten Bundesverwaltungsgerichtin mukaan kyseinen asema peruutettiin perustellusti AsylG 2005:n 9 §:n 1 momentin, luettuna yhdessä tämän lain 8 §:n 1 momentin kanssa, nojalla. Lisäksi Bundesverwaltungsgericht katsoi, että määräaikaisen oleskeluluvan peruuttaminen johtui toissijaisen suojeluaseman peruuttamisesta. Se arvioi myös, ettei ollut osoitettu, että Bilalin henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkasi Marokossa sellainen vaara, että maasta poistaminen olisi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklan vastaista.
- 25 Bilali teki tästä tuomiosta Revision-valituksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen.
- 26 Tämä tuomioistuin toteaa ensiksi, että toissijainen suojeluasema myönnettiin Bilalille Bundesasylamtin 27.10.2010 tekemällä päätöksellä sillä perusteella, että hän oli Algerian kansalainen. Tuomioistuin täsmentää, että tämä päätös on lopullinen, mutta Bundesasylamt peruutti 24.10.2012 tekemällään päätöksellä Bilalille myönnetyn toissijaisen suojeluaseman tosiseikkoihin perustuvista syistä, jotka ilmenivät vasta kyseisen aseman myöntämisen jälkeen suoritettujen selvitysten yhteydessä. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan mikään seikka ei viittaa siihen, että viive tietojen keruussa johtuisi Bilalista. Päinvastoin hän oli useasti todennut, ettei hänellä ollut Algerian kansalaisuutta ja että hän oli kansalaisuudeton henkilö. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa vielä, että tuomiosta, jota koskeva valitus on sen käsiteltävänä, ei ilmene, että oikeudellisesti merkitykselliset olosuhteet olisivat muuttuneet sen jälkeen, kun Bilalille myönnettiin toissijainen suojeluasema.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tältä osin, että Bundesverwaltungsgerichtin tuomio perustui AsylG 2005:n 9 §:n 1 momentin 1 kohtaan, jonka mukaan ulkomaalaisen toissijainen suojeluasema on peruutettava viran puolesta, jos edellytykset sen myöntämiselle eivät täyty tai eivät enää täyty. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan sen käsiteltävänä olevassa asiassa sovelletaan kyseisen säännöksen ensimmäistä vaihtoehtoa eli sitä, jonka mukaan myöntämisedellytykset eivät täyttyneet myöntämistä koskevan päätöksen tekemisajankohtana. Tämä tuomioistuin esittää, että kun toimivaltainen viranomainen aikoo peruuttaa viran puolesta kyseisen aseman soveltamalla tätä ensimmäistä vaihtoehtoa, tässä säännöksessä ei tehdä eroa sen mukaan, jäivätkö kyseisen aseman myöntämisedellytykset täyttymättä siksi, ettei suojelu ollut aiheellista, vai

suojelutarpeen puuttumisen vuoksi. Kyseiseen säännökseen ei myöskään sisälly rajoitusta, jonka mukaan ainoastaan aseman saaminen vilpillisesti voisi johtaa siihen, ettei myöntämistä koskeva päätös ole enää lainvoimainen. Siten tämä säännös käsittää myös tapauksen, jossa pelkästään viranomaisen on tehnyt virheen.

- 28 Kyseinen tuomioistuin korostaa vielä kuitenkin, ettei direktiivin 2011/95 19 artiklan 3 kohdan b alakohta koske tapausta, jossa toissijainen suojeluasema peruutetaan ainoastaan viranomaisten saamien uusien tietojen perusteella. Tästä voi seurata, ettei tätä asemaa voida peruuttaa – jos tosiseikat ovat säilyneet ennallaan – viranomaisten tekemästä sellaisesta virheestä huolimatta, joka liittyy tämän aseman myöntämisen perusteena olleeseen tosiseikkaan, jos aseman saanut henkilö ei ole vastuussa mistään tässä säännöksessä tarkoitettusta menettelytavasta.
- 29 Sama tuomioistuin toteaa kuitenkin, että direktiivin 2011/95 19 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta toissijainen suojeluasema, jos henkilö on tämän direktiivin 16 artiklan mukaisesti lakannut olemasta henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua, toisin sanoen jos toissijaisen suojelun myöntämiseen johtaneet olosuhteet ovat lakanneet olemasta. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällaista sanamuotoa voidaan tulkita siten, että kyse on myöntämishetkellä tiedossa olleista olosuhteista, ja näin ollen toimivaltaisten viranomaisten muuttuneesta tietämyksestä seuraisi myös toissijaisen suojeluaseman lakkaaminen.
- 30 Tässä tilanteessa Verwaltungsgerichtshof (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Ovatko unionin oikeussäännöt, erityisesti – direktiivin [2011/95] 19 artiklan 3 kohta, esteenä mahdollisuutta peruuttaa toissijainen suojeluasema koskevalle jäsenvaltion kansalliselle säännökselle, jonka mukaan toissijainen suojeluasema voidaan peruuttaa sellaisessa tapauksessa, jossa aseman myöntämisen kannalta merkitykselliset tosiseikat sinänsä eivät ole muuttuneet vaan ainoastaan viranomaisten niitä koskeva tietämys on muuttunut ja jossa kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön vääristelemät tai salaamat seikat eivät olleet ratkaisevia toissijaisen suojeluaseman myöntämisen kannalta?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2011/95 19 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio peruuttaa toissijaisen suojeluaseman, kun se on myöntänyt tämän aseman sen myöntämiseksi asetettujen edellytysten täyttymättä sellaisten tosiseikkojen perusteella, jotka sittemmin osoittautuivat virheellisiksi, vaikka asianomaista henkilöä ei voida moittia siitä, että tämä olisi johtanut kyseistä jäsenvaltiota harhaan tältä osin.
- 32 Aluksi on todettava, että pääasiassa kyseessä oleva päätös, jolla toissijainen suojeluasema peruutettiin, tehtiin 24.10.2012, kun taas direktiivin 2011/95 39 artiklan mukaan tämän direktiivin 19 artiklan täytäntöönpanolle asetettu määräaika päättyi 21.12.2013.
- 33 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on kuitenkin, että kansallisen tuomioistuimen esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkittamisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin

tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 28.3.2019, *Idi*, C-101/18, EU:C:2019:267, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 34 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on tehty Revision-valitus Bundesverwaltungsgerichtin 21.1.2016 antamasta tuomiosta, jolla hylättiin toissijaisen suojeluaseman peruuttamista koskevasta 24.10.2012 päivätystä päätöksestä tehty valitus. Tässä tilanteessa ei ole ilmeistä, ettei direktiivin 2011/95 19 artiklan tulkinnalla olisi mitään yhteyttä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevaan asiaan.
- 35 Tämä täsmennys huomioon ottaen on ensiksi korostettava, että koska direktiivi 2011/95 on annettu muun muassa SEUT 78 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla, sillä pyritään muun muassa ottamaan käyttöön yhtenäinen toissijaista suojelua koskeva järjestelmä (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 88 kohta). Lisäksi kyseisen direktiivin johdanto-osan 12 perustelukappaleen mukaan yhtenä direktiivin päätavoitteista on varmistaa se, että jäsenvaltioissa sovelletaan yhteisiä perusteita kansainvälistä suojelua todella tarvitsevien henkilöiden yksilöimiseen (tuomio 13.9.2018, *Ahmed*, C-369/17, EU:C:2018:713, 37 kohta ja tuomio 14.5.2019, *M ym.* (Pakolaisaseman peruuttaminen), C-391/16, C-77/17 ja C-78/17, EU:C:2019:403, 79 kohta).
- 36 Tältä osin direktiivin 2011/95 18 artiklasta, luettuna yhdessä määritelmien kanssa, jotka koskevat direktiivin 2 artiklan f alakohdan ilmaisua ”henkilöllä, joka voi saada toissijaista suojelua” sekä direktiivin 2 artiklan g alakohdan ilmaisua ”toissijaisella suojeluasemalla”, ilmenee, että direktiivissä tarkoitettu toissijainen suojeluasema on lähtökohtaisesti myönnettävä jokaiselle kolmannen maan kansalaiselle ja kansalaisuudettomalle henkilölle, joka on todellisessa vaarassa kärsiä kyseisen direktiivin 15 artiklassa tarkoitettua vakavaa haittaa, jos hänet palautetaan alkuperämaahansa tai pysyvään asuinmaahansa (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2018, *Ahmedbekova*, C-652/16, EU:C:2018:801, 47 kohta).
- 37 Sitä vastoin direktiivissä 2011/95 ei säädetä toissijaisen suojeluaseman myöntämisestä muille kuin tämän tuomion edellisessä kohdassa mainituille kolmansien maiden kansalaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2018, *Ahmedbekova*, C-652/16, EU:C:2018:801, 48 kohta).
- 38 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Itävallan toimivaltainen viranomainen, joka käsitteli pääasian valittajan jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, teki virheen määritellössään valittajan oletetun kansalaisuuden. Tästä ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee myös, ettei valittaja ole koskaan ollut todellisessa vaarassa kärsiä kyseisen direktiivin 15 artiklassa tarkoitettua vakavaa haittaa, jos hänet palautetaan alkuperämaahansa tai pysyvään asuinmaahansa.
- 39 Vaikka jäsenvaltiot voivat mainitun direktiivin 3 artiklan nojalla lisäksi säätää tai pitää voimassa suotuisampia edellytyksiä toissijaisen suojelun myöntämiselle, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole viitannut mihinkään tällaiseen kansalliseen lainsäädäntöön.
- 40 Direktiivin 2011/95 19 artiklassa säädetään puolestaan tilanteista, joissa jäsenvaltiot voivat peruuttaa, lakkauttaa tai jättää uusimatta toissijaisen suojeluaseman tai joissa niiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta kyseinen asema.
- 41 Tässä yhteydessä on toiseksi todettava – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa –, että tämän direktiivin 19 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetään toissijaisen suojeluaseman menettämisestä ainoastaan sellaisessa tapauksessa, jossa asianomainen on vääristellyt tai salannut seikkoja, jotka olivat ratkaisevia tällaisen aseman myöntämisen kannalta. Mainitun direktiivin missään muussakaan säännöksessä ei säädetä nimenomaisesti, että kyseinen asema on peruutettava tai voidaan peruuttaa, jos – kuten pääasiassa – kyseessä oleva myöntämistä koskeva päätös on tehty virheellisten seikkojen perusteella asianomaisen vääristelemättä tai salaamatta seikkoja.

- 42 Kolmanneksi on kuitenkin todettava, että direktiivin 2011/95 19 artiklassa ei myöskään nimenomaisesti suljeta pois sitä, että toissijainen suojeluasema voidaan menettää, jos vastaanottava jäsenvaltio havaitsee, että se on myöntänyt tämän aseman sellaisten virheellisten tietojen perusteella, joista asianomainen ei ole vastuussa.
- 43 Näin ollen on arvioitava, voidaanko direktiivin 2011/95 19 artiklassa lueteltuja toissijaisen suojeluaseman menettämisen muita perusteita soveltaa tällaiseen tilanteeseen, kun otetaan myös huomioon tämän direktiivin tarkoitus ja yleinen rakenne.
- 44 Tältä osin on ensiksi todettava, että unionin tuomioistuin on jo katsonut, että olisi direktiivin 2011/95 yleisen rakenteen ja päämäärien vastaista myöntää siinä säädetyt asemat kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat tilanteissa, joilla ei ole mitään yhteyttä kansainvälisen suojelun logiikkaan (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, *M'Bodj*, C-542/13, EU:C:2014:2452, 44 kohta). Sellaisen henkilön tilanteella, joka on saanut toissijaisen suojeluaseman virheellisten tietojen perusteella ja joka ei koskaan ole täyttänyt aseman saamiselle asetettuja edellytyksiä, ei ole mitään yhteyttä kansainvälisen suojelun logiikkaan.
- 45 Toissijaisen suojeluaseman menettäminen tällaisissa olosuhteissa on näin ollen direktiivin 2011/95 tarkoituksen ja yleisen rakenteen mukaista ja erityisesti tämän direktiivin 18 artiklan, jossa säädetään, että toissijainen suojeluasema myönnetään ainoastaan henkilöille, jotka täyttävät mainitut edellytykset, mukaista. Jos kyseinen jäsenvaltio on myöntänyt tämän aseman lainvastaisesti, sen on sitäkin suuremmalla syyllä poistettava asema, kun sen tekemä virhe havaitaan (ks. analogisesti tuomio 24.6.2015, *H. T.*, C-373/13, EU:C:2015:413, 49 kohta).
- 46 Toiseksi on syytä korostaa, että direktiivin 2011/95 19 artiklan 1 kohdassa säädetään – siltä osin kuin on kyse pääasiassa kyseessä olevan kaltaisista direktiivin 2004/83 voimaantulon jälkeen tehdyistä kansainvälistä suojelua koskevista hakemuksista –, että jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta toissijainen suojeluasema, jos kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö on direktiivin 2011/95 16 artiklan mukaisesti lakannut olemasta henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua.
- 47 Tämän 16 artiklan 1 kohdan mukaan kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö lakkaa lähtökohtaisesti olemasta henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua, jos toissijaisen suojelun myöntämiseen johtaneet olosuhteet ovat lakanneet olemasta tai muuttuneet siinä määrin, ettei suojelua enää tarvita. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan tällaisen olosuhteiden muutoksen on oltava niin huomattava ja pysyvä, että asianomainen ei ole enää vaarassa joutua kärsimään kyseisen direktiivin 15 artiklassa tarkoitettua vakavaa haittaa.
- 48 Näin ollen direktiivin 2011/95 19 artiklan 1 kohdan sanamuodostakin jo ilmenee, että on olemassa syy-yhteys tämän direktiivin 16 artiklassa tarkoitettujen olosuhteiden muutoksen ja sen seikan välillä, että asianomainen henkilö ei voi enää säilyttää toissijaista suojeluasemaansa, kun hänen alkuperäinen pelkonsa kyseisen direktiivin 15 artiklassa tarkoitettua vakavasta haitasta kärsimisestä ei enää ole perusteltu (ks. analogisesti tuomio 2.3.2010, *Salahadin Abdulla ym.*, C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08, EU:C:2010:105, 66 kohta).
- 49 Vaikka tällainen muutos johtuu yleensä tosiasiallisen tilanteen muutoksesta kolmannessa maassa, minkä seurauksena perusteet, joiden vuoksi toissijainen suojeluasema myönnettiin, eivät enää päde, on kuitenkin niin, että yhtäältä direktiivin 2011/95 16 artiklassa ei nimenomaisesti säädetä, että sen soveltamisala rajoittuu tällaiseen tilanteeseen, ja toisaalta vastaanottavan jäsenvaltion muuttunut tietämys asianomaisen henkilökohtaisesta tilanteesta voi samalla tavoin johtaa siihen, että tämän alkuperäinen pelko direktiivin 15 artiklassa tarkoitettua vakavasta haitasta kärsimisestä ei enää ole perusteltu kyseisen jäsenvaltion käytettävissä olevien uusien tietojen valossa.

- 50 Tämä pätee kuitenkin vain siinä tapauksessa, että vastaanottavan jäsenvaltion käytettävissä olevat uudet tiedot merkitsevät tietämyksen huomattavaa ja pysyvää muutosta sen kysymyksen osalta, täyttääkö asianomainen toissijaisen suojeluaseman myöntämisedellytykset.
- 51 Siten direktiivin 2011/95 16 artiklasta ja 19 artiklan 1 kohdasta yhdessä luettuina ilmenee direktiivin yleisen rakenteen ja tarkoituksen valossa tarkasteltuina, että kun vastaanottavalla jäsenvaltiolla on uusia tietoja, jotka osoittavat, että – toisin kuin jäsenvaltio on alun perin arvioinut sellaisen kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tilanteen, jolle se on myöntänyt toissijaista suojelua virheellisten seikkojen perusteella – tämä ei koskaan ollut vaarassa joutua kärsimään saman direktiivin 15 artiklassa tarkoitettua vakavaa haittaa, kyseisen jäsenvaltion on todettava, että toissijaisen suojeluaseman myöntämiseen johtaneet olosuhteet ovat muuttuneet siinä määrin, ettei tämän aseman säilyttäminen ole enää perusteltua.
- 52 Tältä osin se seikka, että vastaanottavan jäsenvaltion tällaisen aseman myöntämisen yhteydessä tekemä virhe ei johdu asianomaisesta, ei voi muuttaa toteamusta, jonka mukaan tämä ei ole todellisuudessa koskaan ollut direktiivin 2011/95 2 artiklan f alakohdassa tarkoitettu henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua, eikä tämä siten ole koskaan täyttänyt kyseisen direktiivin 2 artiklan g alakohdassa tarkoitettua toissijaisen suojeluaseman myöntämisedellytyksiä.
- 53 Neljänneksi on syytä korostaa, että direktiivin 2011/95 lukeminen Geneven yleissopimuksen valossa tukee tällaista tulkintaa.
- 54 Tältä osin SEUT 78 artiklan 1 kohdasta seuraa, että yhteisen politiikan, jonka unioni kehittää turvapaikka-asioissa sekä toissijaista ja tilapäistä suojelua koskevissa asioissa, on oltava Geneven yleissopimuksen mukaista (tuomio 13.9.2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, 37 kohta). Direktiivin 2011/95 johdanto-osan kolmannelta perustelukappaleelta ilmenee lisäksi, että unionin lainsäätäjällä on Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmiin nojautuen pyrkinyt siihen, että eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä, jonka määrittämiseen tämä direktiivi myötävaikuttaa, perustuu Geneven yleissopimuksen täysimääräiseen ja kokonaisvaltaiseen soveltamiseen (tuomio 1.3.2016, Alo ja Osso, C-443/14 ja C-444/14, EU:C:2016:127, 30 kohta).
- 55 Nämä seikat ovat lähtökohtaisesti merkityksellisiä ainoastaan pakolaisaseman myöntämisedellytysten sekä tämän aseman sisällön osalta, koska kyseisen yleissopimuksen mukaista järjestelmää sovelletaan vain pakolaisiin eikä toissijaisen suojeluaseman saaneisiin henkilöihin. Direktiivin 2011/95 johdanto-osan 8, 9, ja 39 perustelukappaleessa todetaan kuitenkin, että unionin lainsäätäjällä on Tukholman ohjelmassa esitettyyn kehoitukseen vastatessaan halunnut ottaa käyttöön kaikkien kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden yhdenmukaisen aseman ja että se on tämän vuoksi päättänyt myöntää toissijaisen suojeluaseman saaneille henkilöille tarpeellisia ja objektiivisesti perusteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta samat oikeudet ja etuudet, jotka pakolaisaseman saaneille henkilöille myönnetään (ks. vastaavasti tuomio 1.3.2016, Alo ja Osso, C-443/14 ja C-444/14, EU:C:2016:127, 31 ja 32 kohta).
- 56 Lisäksi on todettava, että unionin lainsäätäjällä on nojautunut pakolaisiin sovellettaviin sääntöihin määriteltäessään toissijaisen suojeluaseman menettämisen perusteet. Direktiivin 2011/95 19 artiklan, joka koskee toissijaisen suojeluaseman menettämistä, sanamuoto ja rakenne ovat samankaltaiset kuin kyseisen direktiivin 14 artiklan, joka koskee pakolaisaseman menettämistä ja joka puolestaan pohjautuu Geneven yleissopimuksen 1 artiklan C kohtaan.
- 57 Tästä seuraa, että Geneven yleissopimuksen vaatimukset on otettava huomioon direktiivin 2011/95 19 artiklan tulkinnessa. Tässä yhteydessä Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun (UNHCR) antamat asiakirjat ovat erityisen merkityksellisiä, kun otetaan huomioon tehtävä, joka pakolaisasiain päävaltuutetulle on osoitettu Geneven yleissopimuksessa (ks. vastaavasti tuomio 30.5.2013, Halaf, C-528/11, EU:C:2013:342, 44 kohta).

- 58 Vaikka yhdessäkään mainitun yleissopimuksen määräyksessä ei määrätä nimenomaisesti pakolaisaseman menettamisestä siinä tapauksessa, että myöhemmin ilmenee, että tätä asemaa ei olisi koskaan tullut myöntää, pakolaisasiain päävaltuutettu katsoo kuitenkin, että tällaisessa tilanteessa päätös, jolla pakolaisasema on myönnetty, on lähtökohtaisesti kumottava (pakolaisaseman määrittämisen menettelyistä ja perusteista pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan vuoden 1951 yleissopimuksen ja vuoden 1967 lisäpöytäkirjan mukaisesti tehty käsikirja, 1992, 117 kohta).
- 59 Viidenneksi on lisättävä, että toissijaisen suojeluaseman menettäminen direktiivin 2011/95 19 artiklan 1 kohdan perusteella ei merkitse kannanottoa siihen erilliseen kysymykseen, menettääkö asianomainen henkilö oleskeluoikeuden kyseisessä jäsenvaltiossa ja voidaanko hänet karkottaa alkuperämaahansa (ks. analogisesti tuomio 9.11.2010, B ja D, C-57/09 ja C-101/09, EU:C:2010:661, 110 kohta).
- 60 Tältä osin on ensin erityisesti todettava, että – toisin kuin toissijaisen suojeluaseman menettäminen direktiivin 2011/95 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella – tämän aseman menettäminen kyseisen direktiivin 19 artiklan 1 kohdan perusteella ei kuulu tilanteisiin, joissa jäsenvaltioiden on direktiivin 2003/109 4 artiklan 1 a kohdan mukaisesti oltava myöntämättä pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asemaa kansainvälistä suojelua saaville henkilöille, eikä tilanteisiin, joissa jäsenvaltiot voivat direktiivin 2003/109 9 artiklan 3 a kohdan perusteella poistaa kyseisiltä henkilöiltä pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman.
- 61 Toisaalta direktiivin 2011/95 2 artiklan h alakohdan loppuosasta ilmenee, että direktiivi ei ole esteenä sille, että henkilö pyytää sen soveltamisalan ulkopuolelle jäävää muunlaista suojelua. Siten tässä direktiivissä sallitaan se, että vastaanottavat jäsenvaltiot voivat antaa kansallisen oikeutensa mukaan kansallista suojelua, jonka osana henkilöille, joilla ei ole toissijaista suojeluasemaa, annetaan oikeus oleskella kyseisen jäsenvaltion alueella. Se, että jäsenvaltio antaa tällaista kansallista suojelua, ei kuitenkaan kuulu direktiivin soveltamisalaan (ks. vastaavasti tuomio 9.11.2010, B ja D, C-57/09 ja C-101/09, EU:C:2010:661, 116–118 kohta).
- 62 On vielä lisättävä, että sellaisten arviointien yhteydessä, jotka jäsenvaltion on suoritettava tämän tuomion 60 ja 61 kohdassa esitettyjen menettelyjen mukaisesti, kyseisen jäsenvaltion on noudatettava asianomaisen henkilön osalta erityisesti perusoikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, joka taataan yhtäältä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa ja toisaalta Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa niiden soveltamisalalla.
- 63 Tältä osin merkitystä on sillä seikalla, että – toisin kuin direktiivin 2011/95 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa – henkilö, jonka toissijainen suojeluasema on peruutettu kyseisen direktiivin 19 artiklan 1 kohdan perusteella, luettuna yhdessä mainitun direktiivin 16 artiklan kanssa, ei ole tahallisesti johtanut toimivaltaista kansallista viranomaista harhaan tämän aseman myöntämisen yhteydessä.
- 64 Lisäksi tämän tuomion 60 ja 63 kohdasta ilmenee, että direktiivin 2011/95 19 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä direktiivin 16 artiklan kanssa, tulkinnasta, joka esitetään tämän tuomion 51 kohdassa, ei aiheudu haittaa direktiivin 2011/95 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan tehokkaalle vaikutukselle.
- 65 Edellä olevasta seuraa, että kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2011/95 19 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä tämän direktiivin 16 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että jäsenvaltion on peruutettava toissijainen suojeluasema, kun se on myöntänyt tämän aseman sen myöntämislle asetettujen edellytysten täyttymättä sellaisten tosiseikkojen perusteella, jotka sittemmin osoittautuivat virheellisiksi, vaikka asianomaista henkilöä ei voida moittia siitä, että tämä olisi johtanut kyseistä jäsenvaltiota harhaan tältä osin.

Oikeudenkäyntikulut

- 66 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Vaatuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU 19 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä tämän direktiivin 16 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että jäsenvaltion on peruutettava toissijainen suojeluasema, kun se on myöntänyt tämän aseman sen myöntämiselle asetettujen edellytysten täyttymättä sellaisten tosiseikkojen perusteella, jotka sittemmin osoittautuivat virheellisiksi, vaikka asianomaista henkilöä ei voida moittia siitä, että tämä olisi johtanut kyseistä jäsenvaltiota harhaan tältä osin.

Allekirjoitukset